

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

SROVNÁVACÍ STUDIE

Daňová asignace

jako nástroj na financování neziskového sektoru

Obsah:

ÚVOD	3
DAŇOVÁ ASIGNACE JAKO JEDNA Z FOREM PODPORY PRO NEZISKOVÝ SEKTOR	4
EKONOMICKÉ NÁKLADY A PŘÍNOSY DAŇOVÝCH ASIGNACÍ.....	6
VÝHODY A NEVÝHODY DAŇOVÉ ASIGNACE.....	8
DAŇOVÉ ASIGNACE VE VYBRANÝCH ZEMÍCH EU.....	10
ZÁVĚR	20
ZDROJE.....	20

Srovnávací studie č. 2.106
květen 2018, aktualizace únor 2022
autor: Daša Smetanková, Tereza Krček

Shrnutí

Daňové asignace představují nástroj, pomocí něhož může poplatník (daně z příjmů) sám předem rozhodnout o použití části své odváděné daně. Poplatník neodvádí část své daně státu, ale poskytne ji vybranému subjektu, který je předem stanoven (církvi, občanskému sdružení, nadaci, neziskové organizaci apod.). Jedná se o právní subjekt, konkrétnímu jednotlivci asignovat daň není možné. Daňové asignace jsou jednou z možností, jak financovat neziskový sektor. V posledním období se mluví také o asignaci části daně z příjmu přímo rodičům na důchod. Tato studie se však věnuje asignaci pouze jako nástroji na financování neziskového sektoru.

Samotná daňová asignace snižuje příjem státu o výši asignovaných příspěvků a zvyšuje příjem neziskových organizací, pro které je určena, právě o tyto příspěvky. Zároveň ale může dojít k jinému přerozdělení finančních prostředků – například snížení poskytnutých dotací, snížení darů od fyzických osob, zrušení možnosti odečíst poskytnutý finanční dar ze základu daně – a tím pádem k dodatečnému poklesu příjmů pro neziskové organizace, kterých se asignace týká a k navýšení státního rozpočtu v uvedených oblastech.

Tento nástroj tak má nejen pozitiva ve vztahu k neziskovému sektoru ale i negativa a je nutné na něj nahlížet v souvislostech. Daňová asignace pomáhá ve výsledku spíše velkým organizacím, které mají dostatek financí na vedení větších kampaní. Menší organizace mohou někdy utratit více peněz za kampaň, než získají. Posílení vazby mezi neziskovou organizací a občany je také diskutabilní, protože asignace je administrována státní správou, nezisková organizace tak následně nemůže komunikovat přímo s občanem, který daň asignoval tak, jak to dělá v případě dárců. Výhodou je, že asignované prostředky je možné využít na jakýkoliv účel. Na druhou stranu je asignace označována jako nesystémový prvek v daňovém systému, který ho ještě více komplikuje. Negativem je rovněž např. růst nákladů na administrativu, a to pro všechny účastníky.

Daňové asignace byly zaváděny nejdříve ve Španělsku a Itálii, jako způsob financování církve. Jako první zavedlo tuto možnost již v roce 1988 Španělsko, a to na základě smlouvy s Vatikánem, jež obsahovala dohodu o přechodu financování katolické církve systémem přímých státních dotací k systému tzv. církevní daně. Následně byla zavedena možnost daňové asignace také jiným subjektům na sociální účely. V Itálii funguje daňová asignace od roku 1990. Původně daňoví poplatníci rozhodovali o přidělení 0,8 % (otto per mille) daně z příjmu některé z církví (bez ohledu na to, jestli byly členem dané církve) náboženské společnosti. Postupně byla zavedena možnost asignace dalších 0,5 % neziskovým organizacím a 0,2 % politickým stranám a na kulturu.

Daňovou asignaci zavedly dosud pouze země střední a východní Evropy. Daňovou asignaci tak mají zavedenou v Maďarsku, Litvě, Polsku, Rumunsku, na Slovensku a ve Slovinsku. Často byla daňová asignace zavedena jako náhrada za daňové úlevy na dary (jež ve výsledku mohly přinést neziskovému sektoru více peněz). Nově zavedlo tento nástroj také Estonsko, jedná se však pouze o možnost asignovat přeplatek daně, nejedná se o asignaci části daně.

Česká republika je jedinou zemí V4, která tento nástroj zaveden nemá, i když již byly zaznamenány pokusy o jeho zavedení. V roce 2001 byl na jednání Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR předložen poslanecký návrh na zavedení daňových asignací, jenž však nezískal podporu a byl zamítnut. V roce 2005 byl v rámci novely zákona o daních z příjmu předložen poslanecký pozměňovací návrh, jež zaváděl možnost asignací, nebyl však přijat.

Obsah

ÚVOD.....	3
DAŇOVÁ ASIGNACE JAKO JEDNA Z FOREM PODPORY PRO NEZISKOVÝ SEKTOR	4
EKONOMICKÉ NÁKLADY A PŘÍNOSY DAŇOVÝCH ASIGNACÍ.....	6
VÝHODY A NEVÝHODY DAŇOVÉ ASIGNACE	8
<i>Výhody</i>	10
<i>Nevýhody</i>	10
DAŇOVÉ ASIGNACE VE VYBRANÝCH ZEMÍCH EU	10
ČESKÁ REPUBLIKA	11
ESTONSKO	12
ITÁLIE.....	12
LITVA	13
MAĎARSKO	14
POLSKO	15
RUMUNSKO	16
SLOVENSKO	17
SLOVINSKO	19
ŠPANĚLSKO	19
ZÁVĚR	20
ZDROJE	20

Úvod

Daňová asignace představuje možnost přidělení části daní z příjmu na vybraný účel, a to přímo daňovým poplatníkem. Koncept daňové asignace má svůj původ ve Španělsku a v Itálii. Předně sloužil jako prostředek pro redistribuci příjmů katolické církvi. Země postupně tento model rozšířily na další účely. V poslední době se mluví také o daňové asignaci jako způsobu financování důchodového systému – tedy možnost věnovat část daně daňového poplatníka přímo rodičům na důchod. Primárně se o daňové asignaci mluví jako o možnosti financovat neziskové organizace (NO).

Daňová asignace jako způsob financování neziskového sektoru se ujala v zemích střední a východní Evropy. Daňovou asignaci zaváděly státy střední a východní Evropy v 90. letech a na počátku tisíciletí, kdy se rozvíjela občanská společnost a filantropie. Jejím cílem tak bylo zejména podpořit rozvoj neziskového sektoru v období jeho raného vývoje. Mezi první státy, které začaly daňovou asignaci používat, patřilo Maďarsko.

Každý stát, který daňovou asignaci uplatňuje, má odlišné podmínky, co se týče procentuální výše daně, možnosti redistribuce, odlišnosti využití pro neziskový sektor i samotné odesílání finančních prostředků se v jednotlivých zemích odlišovalo či odlišuje. Je proto velmi složité provést analýzu zavedení daňové asignace a při posuzování efektivity je potřeba vycházet z toho, za jakým účelem byla/bude asignace zavedena.

Studie se věnuje daňové asignaci jako nástroji financování neziskového sektoru. Vysvětluje tento pojem, a to rovněž v kontextu s dalšími nástroji financování neziskového sektoru. Dále se věnuje analýze ekonomických nákladů a přínosů daňových asignací, a to jak pro neziskové organizace, tak také pro stát. Rovněž se text věnuje výhodám a nevýhodám zavedení tohoto nástroje. Na závěr přinášíme přehled daňové asignace v jednotlivých zemích EU.

Daňová asignace jako jedna z forem podpory pro neziskový sektor

Daňová asignace umožňuje daňovému poplatníkovi postoupit zákonem stanovené procento daně z příjmu fyzických, respektive právnických, osob neziskovému sektoru. Daňový poplatník poskytne část daně z příjmu nadaci, občanskému sdružení, neziskové organizaci (v některých státech také církvi nebo politické straně). Nutno uvést, že asignace je vždy vázána na daň z příjmu (dle ročního zúčtování), činí zpravidla jedno až dvě procenta, a zákonem je přesně stanoveno, kterým subjektům může daňový poplatník daň poukázat. Nejedná se o další daň či dodatečné zdanění, ale pouze redistribuci daně z příjmu. Státu je odvedeno méně a asignace by měla být dodatečným zdrojem příjmů pro neziskové organizace či církve. O tom, komu půjde část peněz, rozhoduje daňový poplatník.¹ Jedná se však vždy o právnickou osobu, tedy asignace konkrétním občanům (jako např. rodinám s těžce postiženými dětmi) není zavedena v žádné zemi.² Tyto rodiny, nebo další konkrétní jednotlivci v nouzi mohou být podpořeny prostřednictvím neziskových organizací, církví a dalších právnických subjektů, které již finanční prostředky formou daňové asignace získat mohou.

Daňové asignace jsou vázány vždy na daň z příjmů, a to většinou fyzických osob, v některých zemích také právnických osob.³ Někteří autoři připomínají nutnost rozlišovat mezi daňovou asignací a filantropií. V České republice je v současnosti filantropie na vysoké úrovni. Navíc daňoví poplatníci si mohou případný dar pro neziskovou organizaci odečíst ze základu daně z příjmu.

Daňová asignace není filantropie, jedná se o daňovou redistribuci, při které se na rozhodování podílejí samotní daňoví poplatníci.⁴ Zavádí tak do systému zastupitelské demokracie prvky přímého rozhodování občanů.⁵

Konkrétně se jedná o možnost v daňovém přiznání věnovat stanovené procento daně (roční zaplacené daně z příjmů fyzických osob (FO) nebo také právnických osob (PO)) konkrétní organizaci (nebo církvi apod.).⁶ Nejedná se tedy o daňové úlevy (např. v souvislosti s dary), nebo o další daň (např. tzv. církevní daň v Německu nebo Rakousku), ale přímo o věnování části již zaplacené daně. Daňový výnos státu je tak nižší.⁷ Daňové asignace se v tomto ohledu podobají dotacím s tím, že o jejich využití rozhodují sami daňoví poplatníci. Nakládání s asignovanými prostředky rovněž podléhá kontrole ze strany státu. Na rozdíl od dotace nemusí být však tyto prostředky využity na konkrétní účel. Konkrétní podoba asignací v jednotlivých zemích se liší.

¹ Otavová M., Daňové asignace, [cit. 19. 1. 2022] Dostupné z: <https://www.dauc.cz/clanky/8867/danove-asignace>

² Daňová asignace konkrétním jednotlivcům by představovala výrazně zvýšené administrativní náklady na výběr příjemců, kontrolu využití peněz apod. Stát proto přenechává redistribuci peněz neziskovým organizacím, které se dané problematice (např. rodinám s postiženými dětmi) dlouhodobě věnují, a tudíž lépe vědí, kam pomoc směřovat.

³ Palán, J., Daňové asignace v evropských zemích a USA, Parlamentní institut, č. 621, červen 2003.

⁴ Otavová, M., Solilová, V., Grásgruber, M., Would be appropriate to introduce a tax assignation in the Czech Republic? [online]. Enterprise and the Competitive Environment 2014 conference, ECE 2014, 6–7 March 2014, Brno, Czech Republic, Procedia Economics and Finance 12 (2014) 498 – 507. [cit. 14. 5. 2018]. Dostupné z https://ac.els-cdn.com/S2212567114003724/1-s2.0-S2212567114003724-main.pdf?tid=8ca3b5f9-21bd-4832-ba5b-cc947be674df&acdnat=1526302038_d6ffd16b9587a085aef4e19d57700e65

⁵ Bárta, J., Daňové asignace – přínos, či riziko? [online]. Nadace VIA pro časopis GRANTIS 5/2004, © ICN, o.p.s. [cit. 15. 5. 2018]. Dostupné z http://www.neziskovky.cz/clanek/852/projekty_530_533/_nezobrazovane-clanku_knihovna_archivcz/052004-danove-asignace-%E2%80%93-prinos-ci-riziko/

⁶ Příbyl, J., Daňové asignace v České republice [online]. Katedra veřejných financí, VŠE 2007 [cit. 3. 5. 2017]. Dostupné z http://kvf.vse.cz/storage/1168943740_sb_pribyl.pdf

⁷ Na daňové asignace je však potřeba se dívat jako na součást daňového systému, tedy např. ve vztahu k typu zdanění (progresivní nebo lineární). Země, které nemají zavedenou možnost daňové asignace, mohou mít také zavedeny jiné nástroje ve svém daňovém systému, pomocí kterých je financován neziskový sektor.

Mezi další formy podpory neziskového sektoru ze strany sektoru veřejného patří především různé způsoby daňových úlev (osvobození od daně, preferenční režimy, daňové odpočty a daňové slevy) a samozřejmě primárním zdrojem podpory jsou dotace. Na tyto tři formy lze nahlížet z pohledu státu, daňového poplatníka a také neziskové organizace. Rozdíl mezi dotací, nějakou formou daňové úlevy nebo daňovou asignací je možné nalézt např. v různé míře vlivu státu, a také v různé míře zainteresovanosti a daňové stimulaci poplatníka.⁸

Tabulka 1: Charakter veřejné podpory neziskových organizací

Forma podpory	Vliv státu	Zainteresovanost poplatníka	Daňová stimulace poplatníka
<i>Daňová úleva z titulu daru</i>	Nízký – nepřímo prostřednictvím daňové kontroly	Vysoká – musí vynaložit vlastní prostředky	Různá, podle systému zdanění
<i>Asignace</i>	Vyšší – nerozhoduje o udělení, ale kontroluje užití	Nižší – vynakládá v podstatě cizí prostředky	Relativně vysoká – sám nemusí přinést žádnou obět
<i>Dotace</i>	Vysoký – rozhoduje o udělení dotace a kontroluje její užití	-	-

Zdroj: Příbyl, J., Daňové asignace v České republice, 2007

Z tabulky výše vyplývá, že daňové asignace dávají sice ve srovnání s dotací větší vliv daňovému poplatníkovi, který může sám rozhodnout o alokaci daně, tedy o přerozdělení cizích prostředků, a jeho daňová stimulace je tudíž vysoká. Na druhou stranu, jelikož se jedná o přerozdělení cizích prostředků, je zainteresovanost poplatníka nižší než v případě poskytnutí přímého daru, kdy musí sám ze svých peněz organizaci podpořit, tudíž musí opravdu považovat danou organizaci za prospěšnou.⁹

Při daňové asignaci má stát vyšší kontrolní pravomoc než při daňové úlevě z titulu darů¹⁰, více méně stejnou jako v případě dotací, avšak u dotací stát také rozhoduje, komu je poukáže. U daňové asignace však může stát určit podmínky využití poukázaných peněz např. stanovením lhůt pro jejich využití, stanovením okruhu příjemců¹¹ apod. Rozhodnutí, jakou formu podpory neziskových organizací využít je politickým rozhodnutím s ohledem ke sledovaným cílům.

⁸ Charakter veřejné podpory neziskových organizací z hlediska vlivu státu, zainteresovanosti a daňové stimulace poplatníka analyzoval ve svém článku J. Příbyl. Viz Příbyl, J., Daňové asignace v České republice [online]. Katedra veřejných financí, VŠE 2007 [cit. 3. 5. 2017]. Dostupné z http://kvf.vse.cz/storage/1168943740_sb_pribyl.pdf

⁹ Otavová, M., Solilová, V., Grásgruber, M., Would be appropriate to introduce a tax assignation in the Czech Republic? [online]. Enterprise and the Competitive Environment 2014 conference, ECE 2014, 6–7 March 2014, Brno, Czech Republic, Procedia Economics and Finance 12 (2014) 498 – 507. [cit. 14. 5. 2018]. Dostupné z https://ac.els-cdn.com/S2212567114003724/1-s2.0-S2212567114003724-main.pdf?_tid=8ca3b5f9-21bd-4832-ba5b-cc947be674df&acdnat=1526302038_d6ffd16b9587a085aef4e19d57700e65

¹⁰ Při daňové úlevě u darů uplatňuje stát nejméně svou kontrolní pravomoc, a to na straně daňového poplatníka, jež musí správně uplatnit slevu. Věnované prostředky a jak s nimi organizace naloží, již kontrolovány nejsou. Kontrola může být vykonána např. v souvislosti s darovací daní, jež však v některých zemích není zavedena. Příbyl, J., Daňové asignace v České republice [online]. Katedra veřejných financí, VŠE 2007 [cit. 3. 5. 2017]. Dostupné z http://kvf.vse.cz/storage/1168943740_sb_pribyl.pdf

¹¹ Daňové asignace mohou plynout obvykle stanovenému okruhu organizací, jež jsou např. označeny jako veřejně prospěšné, nebo církvím apod. Tamtéž

Ekonomické náklady a přínosy daňových asignací

Při zavedení daňové asignace je možné rozlišit tři základní scénáře zavedení daňových asignací:¹²

1. Po zavedení daňové asignace zůstanou dotace neziskovému sektoru ve stejné výši jako před zavedením asignace, daňová sleva, či daňový odpočet, pro dary se ponechají.
2. Omezí se poskytnuté dotace a daňové zvýhodnění pro dary zůstane.
3. Ponechají se dotace a omezí se daňové zvýhodnění pro dary.

Tabulka 2: Tři možné modelové scénáře zavedení daňové asignace

	1. scénář	2. scénář	3. scénář
<i>Výše dotací a grantů</i>	Ponechány	Omezeny	Ponechány
<i>Daňové výhody z titulu poskytnutí daru</i>	Ponechány	Ponechány	Zrušeny nebo zkráceny
<i>Daňová asignace</i>	Možnost 1 % pro DPFO	Možnost 1 % pro DPFO	Možnost 1 % pro DPFO

Zdroj: Otavová, M., Solilová, V., Grásgruber, M., Would be appropriate to introduce a tax assignation in the Czech Republic?

Pro analýzu využijeme metodu, kterou použili ve své studii autoři Otavová, Solilová a Grásgruber.¹³ Použity jsou údaje za rok 2016 ze zprávy „Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů“, kterou připravuje Rada vlády pro nestátní neziskové organizace.

- Ze státního rozpočtu byly v roce 2016 poskytnuty nestátním neziskovým organizacím dotace ve výši 10 873 mil. Kč.
- Z rozpočtů krajů a hlavního města Prahy byly poskytnuty NO dotace ve výši 2 846,7 mil. Kč, z rozpočtů obcí (bez Prahy) ve výši 3 948,7 mil. Kč a ze státních fondů ve výši 221,0 mil. Kč.¹⁴
- Dohromady tak nestátní neziskové organizace získaly z veřejných rozpočtů finanční prostředky ve výši 17 889,4 mil. Kč.
- Celková výše hodnoty darů, na které si v roce 2016 uplatnily fyzické osoby daňový odpočet, byla 1 947 mil. Kč. V případě právnických osob se jednalo o dary v celkové finanční hodnotě 3 905 mil. Kč.¹⁵

¹² Otavová, M., Solilová, V., Grásgruber, M., Would be appropriate to introduce a tax assignation in the Czech Republic? [online]. Enterprise and the Competitive Environment 2014 conference, ECE 2014, 6–7 March 2014, Brno, Czech Republic, Procedia Economics and Finance 12 (2014) 498 – 507. [cit. 14. 5. 2018]. Dostupné z https://ac.els-cdn.com/S2212567114003724/1-s2.0-S2212567114003724-main.pdf?_tid=8ca3b5f9-21bd-4832-ba5b-cc947be674df&acdnt=1526302038_d6ffd16b9587a085aef4e19d57700e65

¹³ Tamtéž

¹⁴ Rada vlády pro nestátní neziskové organizace: Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů v roce 2016.

¹⁵ Finanční správa: Údaje z daňových přiznání: Počet DS, které uplatnily v daňových přiznáních k daním z příjmů za zdaňovací období roků 2011 až 2016 odčitatelnou položku „hodnota daru/darů“ [online] [cit. 15. 5. 2018] Dostupné z <http://www.financnisprava.cz/cs/dane/analyzy-a-statistiky/udaje-z-danovych-priznani>

1. Neziskové organizace získají asignace, dotace a dary ve stejné výši

Neziskové organizace by navíc získaly finanční příspěvek z daňové asignace, výše dotací by se nezměnila a možnost daňové úlevy na dary by zůstala. Předpokládá se, že v prvním roce zavedení daňové asignace využije tuto možnost zhruba 30 % daňových poplatníků.¹⁶ V takovém případě by došlo k výpadku prostředků veřejných rozpočtů ve výši 468,7 mil. Kč (vztaženo k roku 2016).¹⁷ Konkrétní dopad závisí na výši příjmů a výši poskytnutých darů. Jestliže by poplatník využil daňový odpočet po darování finančního příspěvku a zároveň daňovou asignaci, byl by asignovaný příspěvek menší, než kdyby dar neposkytl a odpočet by nevyužil. Je možné předpokládat, že někteří poplatníci využijí pouze daňové asignace a výše darů se může snížit.

SHRNUTÍ:

- výpadek příjmů do veřejného rozpočtu
- + vyšší příspěvek pro neziskovou organizaci
- + někteří poplatníci dají dar a zároveň asignují příspěvek

2. Omezí se dotace a zachová se daňové zvýhodnění na dary

Zavedením daňové asignace by se mohl příjem veřejných rozpočtů v prvním roce snížit o 468,7 mil. Kč a zároveň by se o tuto částku snížily dotace pro neziskové organizace. V následujících letech se předpokládá, že se počet asignujících daňových poplatníků navýší, případně vzrostou administrativní náklady natolik, že se omezí dotace ještě více tak, aby toto omezení pokrylo výpadek příjmů veřejných rozpočtů. Tento scénář nemusí být pro neziskové organizace výhodný, protože v konečném výsledku mohou získat méně peněz. Profitovat z něj mohou větší neziskové organizace, které jsou pro veřejnost více vidět, jsou známé a je větší pravděpodobnost, že získají více asignovaných příspěvků. U daňového poplatníka by nastal stejný scénář jako v prvním případě.¹⁸

SHRNUTÍ:

- + nesníží se příjmy v rozpočtu
- + někteří poplatníci dají dar a zároveň asignují příspěvek
- nezisková organizace přijde o dotaci
- malé neziskové organizace z této varianty neprofitují a mohou ztratit část příjmů

¹⁶ Tamtéž

¹⁷ Inkaso DPFO za rok 2007 bylo dle údajů Finanční správy ve výši 156 241 mil. Kč, tedy výpadek z veřejných rozpočtů byl vypočten jako $0,3 \cdot 156\,241 \cdot 0,01$.

¹⁸ Otavová, M., Solilová, V., Grásgruber, M., Would be appropriate to introduce a tax assignation in the Czech Republic? [online]. Enterprise and the Competitive Environment 2014 conference, ECE 2014, 6–7 March 2014, Brno, Czech Republic, Procedia Economics and Finance 12 (2014) 498 – 507. [cit. 14. 5. 2018]. Dostupné z https://ac.els-cdn.com/S2212567114003724/1-s2.0-S2212567114003724-main.pdf?_tid=8ca3b5f9-21bd-4832-ba5b-cc947be674df&acdnat=1526302038_d6ffd16b9587a085aef4e19d57700e65

3. Ponechají se dotace a omezí se daňové zvýhodnění pro dary

Příjem veřejných rozpočtů by poklesl o 468,7 mil. Kč, ale stát by vybral více na daních z důvodu zrušení daňového odpočtu. Neziskové organizace by skrze asignace obdržely 468,7 mil. Kč, ale přišly by o 1 947 mil. Kč na darech. Celkově by příjem neziskových organizací poklesl. Tento scénář se jeví jako nejvíce pravděpodobný, pokud se podíváme do států, které asignace již mají. K negativům patří vyšší kontrola státu a neblahý vliv na rozvoj filantropie.¹⁹

SHRNUTÍ:

- výpadek příjmů do veřejného rozpočtu
- nezisková organizace pravděpodobně přijde o dary
- + nezisková organizace získá dotaci a také asignaci

Výhody a nevýhody daňové asignace

Před samotným zavedením této redistribuce daně z příjmu je nutné si odpovědět na následující otázky:

- *Proč daňovou asignaci zavádět?*
- *Jaké s ní budou spojeny náklady (finanční, administrativní, časové)?*
- *Zvýší se nebo se sníží příjem neziskových organizací?*
- *Jaké bude mít asignace dopady na státní rozpočet?*
- *Jak se zvýší administrativní zátěž a kdo toto břemeno ponese?*

S daňovou redistribucí se pojí **výhody a nevýhody**, avšak nevýhody v tomto případě zřetelně převažují. Zcela jistě můžeme tvrdit, že zavedení daňové asignace zvýší **administrativní zátěž** s tím spojenou. S největší pravděpodobností se zvýší náklady spojené s administrací této daně, kterou má ve většině států na starosti finanční správa. Výši administrativních nákladů spojených s daňovou asignací je těžké odhadnout, ale je jisté, že tato právní úprava bude spojená s dodatečnými administrativními náklady (zaměstnanci finančního úřadu, kteří finanční příspěvky odesílají, případné náklady na nový software). Pro velké neziskové organizace by daňová asignace představovala také dodatečné náklady v podobě zřizování speciálních účtů, výkazů a větší kontroly. Prognóza stran dopadů je spíše nejistá. Daňová asignace může představovat **další finanční příjem pro neziskový sektor**. Avšak velmi záleží na tom, jaký scénář bude uplatňován a zda budou sníženy dotace, případně zda poklesnou dary pro jednotlivé neziskové organizace.

Mezi klady patří možné **zvýšení zájmu občanů o neziskový sektor** a vyšší míra zapojení. Může se vytvořit vazba mezi občany a neziskovou organizací, což byl hlavní důvod zavedení asignací ve střední a východní Evropě. Pokud by se rozhodla asignovat velká část populace, dala by tím najevo, že považuje neziskový sektor za důležitou a potřebnou část života společnosti.²⁰ Neziskové organizace mohou občany více informovat o svých veřejně prospěšných činnostech.²¹ Neziskový sektor se může pozitivně rozvíjet.

¹⁹ Bárta, J., Daňové asignace – přínos, či riziko? [online]. Nadace VIA pro časopis GRANTIS 5/2004, © ICN, o.p.s. [cit. 15. 5. 2018]. Dostupné z http://www.neziskovky.cz/clanek/852/projekty_530_533/_nezobrazovane-clanku_knihovna_archivcz/052004-danove-asignace-%E2%80%93-prinos-ci-riziko/

²⁰ Bárta, J., Daňové asignace – přínos, či riziko? [online]. Nadace VIA pro časopis GRANTIS 5/2004, © ICN, o.p.s. [cit. 15. 5. 2018]. Dostupné z http://www.neziskovky.cz/clanek/852/projekty_530_533/_nezobrazovane-clanku_knihovna_archivcz/052004-danove-asignace-%E2%80%93-prinos-ci-riziko/

²¹ Čevelová K., Nečadová V., Jak financovat neziskové organizace a posílit jejich konkurenceschopnost?, Veřejná správa 7/2015

Daňová asignace nemá předepsaný účel a organizace může prostředky využít jakkoliv. To je pro organizaci velkou výhodou (na rozdíl od dotace). Assignace jsou kontrolovány a nezisková organizace musí evidovat a později i uvést, jak finanční prostředky použila. **Zvyšuje se transparentnost a důvěryhodnost neziskového sektoru**, stejně tak se ale zvyšuje administrativní zátěž.²²

K hlavním nevýhodám patří **složitost celé implementace**. Daňová asignace **není systémový prvek** a zkomplikovala by už tak složitý daňový systém ČR. Stát ní přijde o značný příjem z výběru daní. K velkým nevýhodám patří samotné rozhodování občanů, komu bude část výběru daně asignována. **Nedokonalost informací**, které o různých neziskových organizacích občané nasbírají, může vést ke zkreslenému výsledku, který ovlivní rozhodování. Občané mohou mít odlišné informace o možnostech přerozdělování i o jednotlivých neziskových organizacích.²³ O přidělení rozhoduje povědomí o dané neziskové organizaci, v němž **velkou roli sehraje reklama**. Assignace je prospěšnější pro větší organizace, které jsou lépe schopny komunikovat ve větších kampaních. Naopak menší organizace, které umí získat peníze od státu formou dotací, mohou na daňové asignaci prodělat. **Větší kampaně neziskových organizací však mohou mít také prospěšný dopad** a zlepšit komunikaci s veřejností a povědomí o jejich prospěšnosti, avšak peníze mohou být asignovány také organizacím, jejichž prospěšnost je diskutabilní. Okruh NO, kterým je možné daň asignovat, může být tematicky vymezen zákonem, prakticky je ale možné, že se toto vymezení bude stále více rozšiřovat a vztahovat se i na takové organizace, které by do této kategorie původně spadat neměly.

V případě daňové asignace se nejedná o filantropii, ale o daňovou redistribuci. Administruje ji stát, a tedy při asignaci **nemusí dojít k vytvoření dlouhodobého vztahu mezi danou organizací a občanem**, organizace neví, který občan dané procento daně věnoval.

Odpůrci daňové asignace argumentují také tím, že by vedla ke **konci horizontální spravedlnosti**. Pokud vezmeme v úvahu dva daňové poplatníky se stejným zdanitelným příjmem, kteří by měli odvést stejné daně, tak v případě použití daňové asignace u jednoho z těchto dvou poplatníků nastává porušení horizontální spravedlnosti. Jestliže jeden z daňových poplatníků využije daňovou asignaci a druhý ne, potom ten, který poskytl asignující částku, přispívá méně na úhradu veřejných statků. Je potřeba však říct, že neziskové organizace také zajišťují veřejné statky, tudíž k této nespravedlnosti dojít nemusí.²⁴

Jistě také stojí za zmínku samotné plánování a hospodaření neziskové organizace, kdy **organizace nemůže činit dlouhodobé plány, jelikož nemůže předpokládat, kolik peněz z daňové asignace skutečně získá**. Může plánovat pouze krátkodobě v horizontu jednoho roku.

Jak už bylo uvedeno výše, **daňová asignace povede ke snížení příjmů do státního rozpočtu. To může být plně kompenzováno snížením státních dotací**, které jsou hlavním zdrojem příjmu pro většinu neziskových organizací, případně zvýšením daňové zátěže. Dále je možné kompenzovat výpadek příjmů tím, že se zruší daňové výhody při poskytnutí darů. Může nastat ztráta motivace k poskytování darů tak, jako se to po zavedení daňové asignace stalo na Slovensku. Slovensko po

²² Otavová, M., Solilová, V., Grásgruber, M., Would be appropriate to introduce a tax assignation in the Czech Republic? [online], Enterprise and the Competitive Environment 2014 conference, ECE 2014, 6–7 March 2014, Brno, Czech Republic, Procedia Economics and Finance 12 (2014) 498 – 507, [cit. 19. 1. 2022] Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/275540912_Would_be_Appropriate_to_Introduce_a_Tax_Assignation_in_the_Czech_Republic/link/5552a75008ae6943a86d85b6/download

²³ Tamtéž

²⁴ Čevelová K., Nečadová V., Jak financovat neziskové organizace a posílit jejich konkurenceschopnost?, Veřejná správa 7/2015

zavedení daňové asignace zrušilo pro právnické i fyzické osoby možnost využít daňové úlevy v souvislosti s poskytnutím daru.²⁵

Dopad zavedení daňových asignací závisí na tom, jak bude samotné přerozdělení zavedeno, za jakých podmínek a komu peníze poplynou, zda se bude kompenzovat snížení rozpočtu také snížením dotací a zda bude zrušen daňový odpočet na dary.

Výhody

- Daňová asignace může představovat další příjem financí pro neziskový sektor.
- Je možné zvýšení zájmu občanů o neziskový sektor a vyšší míru zapojení.
- Neziskový sektor se může pozitivně rozvíjet.
- Nemá předepsaný účel a organizace může prostředky využít tak, jak chce.
- Využití asignací je kontrolováno, zvyšuje se transparentnost a důvěryhodnost neziskového sektoru.

Nevýhody

- Kontrola využívání zvyšuje administrativní zátěž jak pro stát, tak pro neziskové organizace.
- Využívání daňových asignací může vést v konečném důsledku ke snížení příjmů pro menší neziskové organizace ve prospěch velkých. Tato redistribuce nebude spravedlivá.
- Zavedení daňové asignace může být doprovázeno snížením dotací nebo zrušením daňového zvýhodnění darů, a tudíž vést v konečném důsledku k nižším příjmům pro NO.
- Daňová asignace není systémový prvek a zkomplikovala by už tak složitý daňový systém ČR.
- Administrativní náklady na její realizaci se zvýší jak u finanční správy, tak u samotných neziskových organizací.
- O přidělení rozhoduje povědomí o dané neziskové organizaci, v němž velkou roli sehraje reklama.
- Nedokonalost informací, které o různých neziskových organizacích občané nasbírají, může vést ke zkreslenému výsledku, který ovlivní rozhodování.
- Stát přichází o část rozhodovacích pravomocí.
- Nezisková organizace může plánovat pouze krátkodobě v horizontu jednoho roku.

Daňové asignace ve vybraných zemích EU

Jednou z prvních zemí, která daňové asignace zavedla, bylo v roce 1988 Španělsko, které chtělo tímto prostřednictvím částečně financovat katolickou církev. Občané mohli asignovat 0,5 % ze svých daní. Daňová asignace je i nadále dobrovolná a církve jsou i nadále dotované státem, aby byly dorovnány nedostačující asignované částky. Obdoba daňových asignací, které podporují církev, přetrvává také v Itálii. Italský systém se stal vzorem pro Maďarsko.²⁶ Níže jsou uvedeny státy, které daňovou asignaci zavedly: **Estonsko, Itálie, Litva, Maďarsko, Polsko, Slovensko, Slovinsko a Španělsko. Země jsou řazeny abecedně.** V České republice přinášíme přehled zákonodárných iniciativ v této oblasti.

²⁵ Tamtéž

²⁶ Silvestri, P., 2021, Percentage tax designation institutions. On Sugden's contractarian account, International Review of Economics (2021), [cit. 24. 1. 2022], 68:101–130, <https://doi.org/10.1007/s12232-021-00364-2>

Česká republika

I když daňová asignace v České republice dosud schválena nebyla, bylo zaznamenáno několik pokusů o její zavedení. V roce 2001 byl skupinou poslanců (Unie svobody a KDU-ČSL)²⁷ předložen poslanecký návrh zákona zavádějící daňové asignace (ST 1194/2001)²⁸, jenž však nezískal podporu a byl zamítnut již v prvním čtení. Jednalo se o samostatný návrh na zavedení možnosti určení části výnosů daně z příjmu fyzických osob na dobročinné účely. Podle návrhu by měli daňoví poplatníci možnost asignace až 7 % z výše roční daně z příjmu ve prospěch oprávněných příjemců. Asignovat by mohl pouze poplatník, jehož daňová povinnost překročila 7200 Kč. Návrh vycházel z maďarského modelu. Příjemcem asignace mohla být pouze právnická osoba zapsaná na seznamu oprávněných osob vedeném Ministerstvem financí. Vláda k návrhu vyjádřila negativní stanovisko s odůvodněním, že se jedná o nesystémový zásah do financování neziskového sektoru, obsahuje také novely dalších daňových zákonů, je vnitřně rozporný a pojmově nejasný.

S iniciativou na zavedení daňových asignací přišly také samotné neziskové organizace. V roce 2004 předložilo Fórum dárců společně s dalšími neziskovými organizacemi návrh novely zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, a návrh věcného záměru zákona o daňových asignacích, které by umožnily asignaci 1 % daně. Návrh byl projednáván na zasedání Rady vlády pro nestátní neziskové organizace.²⁹ K návrhu se negativně vymezilo především Ministerstvo financí poukazujíc na nesystémovost tohoto nástroje a administrativní náklady na jeho zavedení a provoz. Obavy měly i některé neziskové organizace, a to především před možným snížením podpory ze strany státu.³⁰ Následné projednání návrhu s ministrem financí Bohuslavem Sobotkou proběhlo bez výsledku. Rada dále doporučila předložení návrhů k projednání vládě.³¹ Návrh zákona byl 2. července rozeslán do mezirezortního připomínkového řízení. Legislativní rada vlády měla návrhy projednávat na svém zasedání 14. dubna 2005, k tomu však nedošlo, jelikož se nedostavil ministr spravedlnosti.^{32 33}

Obdobný návrh na zavedení daňových asignací předložil v roce 2005 poslanec Zdeněk Kořistka (US) jako pozměňovací návrh k novele zákona o daních z příjmu. Návrh by umožnil daňovou asignaci ve výši 1 % z daně z příjmu, a to právnickým subjektům se sídlem v ČR. Podrobnosti měl dále určit zákon. Pozměňovací návrh přijat nebyl.³⁴

Vypracovat návrh věcného záměru zákona o daňových asignacích se dostalo do legislativního plánu vlády Jiřího Paroubka na rok 2006.³⁵ Na základě toho zahájilo Ministerstvo financí v březnu 2006 konzultační proces s odbornou veřejností a sociálními partnery o výhodách a nevýhodách

²⁷ Monika Mihaličková, Zdeněk Kořistka, Jaroslav Perger, František Ondruš, Ivana Hanačíková, Josef Janeček, Ludmila Müllerová, Václav Krása, Stanislav Volák, Karel Kühnl, Ivan Pilip, Pavel Svoboda a Ladislav Korbel.

²⁸ Návrh zákona o asignacích [online]. ST č. 1194/2001, Parlament ČR, Poslanecká sněmovna 1998-2002 [cit. 30. 5. 2018]. Dostupné z http://www.psp.cz/sqw/historie_sqw?o=3&t=1194

²⁹ Zápis ze zasedání Rady vlády pro nestátní neziskové organizace, 18. března 2004, [cit. 7. 2. 2022] [18. března 2004 | Vláda ČR \(vlada.cz\)](#)

³⁰ Tamtéž

³¹ Zápis ze zasedání Rady vlády pro nestátní neziskové organizace, 21. května 2004, [cit. 7. 2. 2022] [21. května 2004 | Vláda ČR \(vlada.cz\)](#)

³² Program 159. zasedání LRV dne 14. dubna 2005, [cit. 7. 2. 2022] [Program 159. zasedání LRV | Vláda ČR \(vlada.cz\)](#)

³³ Zápis ze zasedání Rady vlády pro nestátní neziskové organizace, 17. května 2005, [cit. 7. 2. 2022] [17. května 2005 | Vláda ČR \(vlada.cz\)](#)

³⁴ Pozměňovací a jiné návrhy k tisku 1040 [online]. Parlament ČR, Poslanecká sněmovna 2002-2006, ST 1040/2005 [cit. 16. 5. 2018]. Dostupné z http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt_sqw?o=4&ct=1040&ct1=2

³⁵ MFČR: Plán legislativních prací na rok 2006 [cit. 7. 2. 2022] <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/plan-legislativnich-praci-ministerstva/2006/plan-legislativnich-praci-mf-na-rok-2006-6948>

daňových asignací.³⁶ V srpnu však vláda podala demisi a od plánu zavést daňové asignace se ustoupilo.

Estonsko³⁷

V Estonsku je asignace daně možná v případě, že má daňový poplatník přeplatek daně. Dle § 46 odst. 6 zákona o daních z příjmů se stanoví právní základ pro placení a vrácení daně z příjmů takto: „*Daňový a celní úřad vrátí přeplatek na dani z příjmu fyzických osob na bankovní účet poplatníka uvedený v daňovém přiznání nebo na základě písemné žádosti poplatníka na bankovní účet třetích osob, s výjimkou případů stanovených v zákonu o daních z příjmu. Přeplatky na dani budou vráceny nejpozději ve lhůtě splatnosti uvedené v odstavci 3.*“³⁸

Od roku 2020 mohou ti, kteří podají elektronické přiznání k dani z příjmů, ihned převést celý přeplatek (nebo jeho část) na dani jako dar neziskovým organizacím, nadacím, nevládním organizacím nebo náboženským organizacím, které byly zařazeny na seznam subjektů osvobozených od daně. V elektronickém prohlášení je odpovídající kolonka, do které může osoba potvrdit darování přeplatku a vybrat vhodné sdružení. Daňový úřad odešle finanční prostředky na bankovní účty příslušných sdružení či organizací.³⁹

Na seznamu neziskových spolků, nadací nebo náboženských organizací osvobozených od daně (organizací, které mohou získat příjmy z daňové asignace) je aktuálně asi 2570 organizací. Seznam je veřejně dostupný na webových stránkách daňového úřadu a zahrnuje řadu sdružení, jejichž cílem je pomáhat lidem se zdravotním postižením. Podmínky pro zařazení do seznamu upravuje § 11 zákona o daních z příjmu.⁴⁰

Itálie⁴¹

V Itálii se systém pouze okrajově podobá daňové asignaci. Daňová asignace zde byla zavedena od roku 1990 jako forma platby církvím.⁴² Do té doby katolická církev v Itálii dostávala pravidelný a garantovaný příjem z italského rozpočtu. Tento příjem byl nahrazen právě zavedením daňové asignace, známé pod pojmem *otto per mille – 8/1000*, tedy 0,8 % z daně z příjmu, jež byla povinně odečtena z výsledné daně. Na rozdíl od daňové asignace v jiných zemích se jednalo o povinně odečtenou částku. V případě, že o jejím přidělení poplatník nerozhodne, toto procento se automaticky poměrně rozdělí mezi jednotlivé církve. V současnosti je již také možné věnovat toto procento daně i jiným italským církvím a náboženským společnostem.⁴³

³⁶ MFČR: Konzultační proces s odbornou veřejností a sociálními partnery - zahájení diskuse o výhodách a nevýhodách zavedení daňových asignací, 2. 6. 2006 [cit. 7. 2. 2022] <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2006/2006-06-02-tiskova-zprava-5913-5913>

³⁷ Informace získané prostřednictvím Evropského centra pro parlamentní výzkum a dokumentaci (ECPRD), dotaz č. 4970

³⁸ Platí od 1.1.2020.

³⁹ Informace získané prostřednictvím Evropského centra pro parlamentní výzkum a dokumentaci (ECPRD), dotaz č. 4970

⁴⁰ Nimekirjas olevad ühingud, [cit. 1. 2. 2022] <https://www.emta.ee/ariklient/registreerimine-ettevotlus/tulumaksusoodustusega-uhingule/nimekirjas-olevad-uhingud>

⁴¹ Marucci, M., Country report: Italy. In: Strečanský, B., Török, M., ed. Assessment of the Impact of the Percentage Tax Designations: Past, Present, Future. ERSTZE Stiftung Studies, ERSTE Foundation a Centrum pre filantropiu n.o., Vienna, September 2016. s. 76-85, ISBN 978-3-902673-09-1

⁴² Legge 20 maggio 1985, n.222 Disposizioni sugli enti e beni ecclesiastici in Italia e per il sostentamento del clero cattolico in servizio nelle diocesi.

⁴³ V případě, že daňový poplatník neuvede, komu chce část daně asignovat, rozdělí se jeho část poměrně mezi všechny příjemce v poměru, v jakém jsou rozděleny asignované daně, ve kterých byl uveden příjemce.

Italský systém byl postupně doplněn o další formy daňové asignace, které již však nejsou povinné. K původnímu 0,8 % daně z příjmu přibyla od roku 2005 možnost asignace 0,5 % daně z příjmu (5/1000) neziskové organizaci, od roku 2014 může daňový poplatník věnovat dalších 0,2 % daně z příjmu (2/1000) politické straně a další 0,2 % daně (2/1000) kulturním organizacím (od roku 2016).⁴⁴

Mechanismus 5/1000 (tzv. mechanismus *cinque per mille*) pro neziskové organizace musel být původně až do roku 2014 obnovován každý rok. Od roku 2015 byl systém natrvalo včleněn do italského daňového systému. Celková možná výše asignovaných finančních prostředků je však omezena a pro každý rok samostatně stanovena.⁴⁵ Mezi možné příjemce patří neziskové organizace (v zákonu označované jako tzv. sociální neziskové organizace ONLUS), dobrovolnické organizace, univerzity a výzkumná centra, sociální projekty municipalit, amatérské sportovní organizace, kulturní organizace apod.⁴⁶ Jednotlivé organizace musí každý rok znovu odeslat žádost (daňové správě) o zařazení na list příjemců daňové asignace, který je každý rok znovu publikován. V roce 2016 bylo alokováno 485 mil. eur (z daňového přiznání z příjmů za rok 2014), ze kterých 68,6 % získaly neziskové organizace, 13,6 % vědecko-výzkumná centra, 12,4 % sanitární výzkumná centra, 3,1 % municipality a 2,3 % sportovní asociace.

Daňový poplatník se může rozhodnout, jestli daň vůbec asigňuje⁴⁷, jestli ji asigňuje vybrané organizaci nebo projektu, nebo může daň asignovat bez stanovení konkrétního příjemce. Samotná část asignované daně je pak rozdělena prostřednictvím ministerstva hospodářství a financí na základě údajů daňové (finanční) správy. Organizace, které získají financování formou daňové asignace, musí reportovat, na jaké projekty byly finance využity.⁴⁸

Model daňové asignace (2/1000) politickým stranám měl postupně nahradit a od roku 2017 plně nahradil původní systém financování politických stran. Politické strany mohou získat tyto finanční prostředky, pokud jsou zapsány v příslušném seznamu a aspoň jeden z jejich zástupců byl zvolen do Poslanecké sněmovny, Senátu nebo Evropského parlamentu. Podle posledních dostupných dat za daňové období 2015 asigňovalo část daně politickým stranám pouze 2,7 % daňových poplatníků (v celkové výši 9,6 mil. eur), v prvním roce po zavedení to bylo pouze 0,04 %.

V Itálii pro podporu neziskového sektoru existuje od roku 2005 také možnost odečtu hodnoty daru až do výše 2 % základu daně z příjmu, a to jak pro PO tak pro FO.⁴⁹

Litva⁵⁰

Důvodem zavedení asignace v Litvě byla podpora rozvoje neziskového sektoru. Vstupem do EU přišel litevský neziskový sektor o mnoho zahraničních dárců. Zavedení daňových asignací tedy odpovídalo době a situaci a mělo podpořit rozvoj filantropie a neziskového sektoru, společně

⁴⁴ Marucci, M., Percentage Tax Designation in Italy [online]. ISFOL, Prezence Hotel Loft, Bratislava, September 8-9th, 2016 [cit. 16. 5. 2018]. Dostupné z http://isfolo.isfol.it/jspui/bitstream/123456789/1312/1/ISFOL_Marucci_Percentage%20Tax%20Designation%20in%20Italy.pdf

⁴⁵ Od roku 2015 se jedná o celkový limit ve výši 500 mil. eur.

⁴⁶ Některé organizace tak mohou dnes využít jak mechanismus 5/1000 i nový mechanismus 2/1000.

⁴⁷ V případě, že se tak nestane je daň příjmem státního rozpočtu.

⁴⁸ Marucci, M., Country report: Italy. In: Strečanský, B., Török, M., ed. Assessment of the Impact of the Percentage Tax Designations: Past, Present, Future. ERSTZE Stiftung Studies, ERSTE Foundation a Centrum pre filantropiu n.o., Vienna, September 2016. s. 77-81, ISBN 978-3-902673-09-1

⁴⁹ Palán, J., Daňové pobídky pro dárcy ve vybraných členských státech EU. Parlamentní institut, duben 2011.

⁵⁰ Vaidotas, I., Country report: Lithuania, In: Strečanský, B., Török, M., ed. Assessment of the Impact of the Percentage Tax Designations: Past, Present, Future. ERSTZE Stiftung Studies, ERSTE Foundation a Centrum pre filantropiu n.o., Vienna, September 2016. s. 86-89, ISBN 978-3-902673-09-1

s dalšími nástroji.⁵¹ Zavedení daňových asignací předcházela kampaň NO, jež se inspirovaly v maďarském systému. Zároveň se zavedením daňových asignací však byla z důvodu obav z výrazného výpadku finančních prostředků ze státního rozpočtu zrušena možnost využití daňových slev pro dárce – fyzické osoby.

Od roku 2004 je v Litvě možné věnovat neziskovým organizacím 2 % z daní z příjmu fyzické osoby.⁵² Od roku 2012 je možné pomocí daňové asignace věnovat další 1 % daně také politické straně.⁵³ Částku 2 % daně je možné poukázat vícero neziskovým organizacím (jedné organizaci minimálně 2,9 eur), avšak musí se jednat o takovou neziskovou organizaci, která byla označena jako veřejně prospěšná. Seznam těchto NO je zveřejněn na webu. Kromě soukromých neziskových organizací mohou být příjemci asignované daně také veřejné neziskové organizace jako např. veřejné školy a školky, nemocnice či muzea. Neziskové organizace jsou hlavními příjemci asignací a směřuje k nim polovina asignovaných daní. Výsledky daňové asignace jsou každoročně publikovány. Příjemci asignací je mohou využít na jakýkoliv účel a v Litvě neexistují žádné speciální požadavky na reporting. Samotná asignace probíhá prostřednictvím vyplnění asignačního formuláře.

Maďarsko

Daňovou asignaci zavedlo Maďarsko již v roce 1996⁵⁴, jako první ze zemí střední Evropy a podle vzoru italského *otto per mille*. Daňová asignace se vztahuje pouze na fyzické osoby a původně byla zavedena jako možnost věnovat 1 % daně z příjmu jedné z neziskových organizací, jež byly jako příjemci označeny v zákoně.⁵⁵ Od roku 1998 byla zavedena možnost věnovat další 1 % daně z příjmu církvím.⁵⁶ Neziskové organizace a církve si tak nekonkurují (mechanismus 1+1 %).⁵⁷ Daňová asignace je v podstatě rozpočtovou dotací a její využití pro veřejně prospěšné účely je kontrolováno, nejedná se však o účelovou dotaci.

Samotný proces probíhá tak, že daňový poplatník vyplní asignační formulář, kde vyplní předepsané údaje a také komu daň asignuje. Tento formulář pak odevzdá společně se svým daňovým přiznáním. V případě, že za něj daňové přiznání podává zaměstnavatel, odevzdá poplatník asignační formulář zaměstnavateli. Asignační formulář může být spolu s daňovým přiznáním podán elektronicky. Samotné organizace, v případě, že se chtějí o 1 % daně ucházet, musí prokázat bezdlužnost vůči státu, zajišťovat veřejně prospěšné činnosti, nebýt závislé na politických stranách a být registrovány v Maďarsku alespoň 2 roky (knihovny, archivy a obdobné kulturní činnosti alespoň 3 roky).⁵⁸

⁵¹ Od roku 2004 mohou litevské NO také podnikat.

⁵² Asignace byla implementována do právního řádu v roce 2003 a je možné ji využívat od roku 2004.

⁵³ Zavedení možnosti asignace jako financování politických stran souviselo se změnou jejich financování. Politické strany již dále nemohly získat finanční prostředky od právnických osob a dary fyzických osob byly omezeny.

⁵⁴ Zákon č. CXXVI/1996 o daních z příjmu umožnil fyzickým osobám asignovat 1 % ze zaplacené daně organizaci na veřejně prospěšné účely a další 1 % případně pro církev.

⁵⁵ Seznam všech organizací, jež mohou získat 1 % z daně je dostupný online z

http://nav.gov.hu/nav/szja1_1/regisztralt_civil_kedvezmenyezettek

⁵⁶ Seznam registrovaných církví, kterým je možné věnovat 1 % z daně je dostupný online z

http://www.nav.gov.hu/nav/szja1_1/technikai_szamos_kedv

⁵⁷ Jedinou alternativou k církvím je Hungarian National Talent Program, kterému je možné věnovat „druhé“ 1 % daně. CEU: The Power of 1%. [cit. 22. 5. 2018] Dostupné z <https://www.ceu.edu/onepercent>

⁵⁸ Čevelová K., Nečadová V., Jak financovat neziskové organizace a posílit jejich konkurenceschopnost?, Veřejná správa 7/2015

Problém anonymity dárců (asignujících daňových poplatníků) a nemožnost neziskových organizací rozvíjet s nimi další komunikaci byl vyřešen tak, že od roku 2013 musí asignující daňový poplatník také vyplnit, jestli chce zůstat vůči neziskové organizaci anonymní nebo ne.⁵⁹

Až do roku 2008 celková suma možných asignovaných daní⁶⁰ rostla.⁶¹ Následně, pravděpodobně v důsledku finanční krize (snižování mezd) začala klesat. Nižší objem možných asignovaných peněz v posledních letech je možné vysvětlit změnou daňového systému: přechodu k rovné dani a snížením daňové sazby, tedy snížením objemu daní.⁶²

Polsko⁶³

Polsko zavedlo daňovou asignaci od roku 2004 změnou zákona o dani z příjmu a daňový poplatníci (fyzické osoby) od té doby mohou věnovat neziskovým organizacím 1 % daně z příjmu. Zavedení mechanismu daňové asignace bylo implementováno jako součást širší reformy týkající se neziskového sektoru, jež byla připravována již od roku 1996. Daňová asignace byla zaváděna nejen s cílem kumulace finančních prostředků pro neziskový sektor, ale také jako forma podpory rozvoje filantropie. Dosažení tohoto cíle pomocí daňové asignace je však, jak bylo uvedeno výše, diskutabilní.

Možnost daňové asignace se vztahuje k daňovým poplatníkům – fyzickým osobám. Příjemci daňových asignací mohou být pouze neziskové organizace, které mají status veřejně prospěšné organizace (*public benefit organization, PBO*). O tento status musí NO požádat a být zapsány do národního soudního rejstříku (*National Court Register*).⁶⁴ Pouze tyto PBO pak mohou být příjemcem prostředků formou daňové asignace. PBO musí rovněž pravidelně předkládat podrobné finanční zprávy ministerstvu odpovědnému za sociální oblast. V případě, že organizace nedodá zprávu včas, ztratí nárok na prostředky z daňových asignací. Aktuální seznam PBO je dostupný online, přičemž ministerstvo financí každoročně zveřejní seznam PBO a jejich příjmy z daňové asignace.

Samotný postup asignace daně se původně vymykal z obvyklých modelů. Daňový poplatník musel sám výši asignované částky daně vypočítat a následně ji na účet organizace také převést, a to ještě dřív, než podá daňové přiznání. Po převodu poplatník vypsál žádost o vrácení částky 1 % z daně na finanční úřad. Od roku 2008 byl tento proces zjednodušen a o administraci se již stará finanční úřad, poplatník pouze označí příjemce daňové asignace ve svém daňovém přiznání.⁶⁵

⁵⁹ Strečanský, B., Török, M., ed. Assessment of the Impact of the Percentage Tax Designations: Past, Present, Future. ERSTZE Stiftung Studies, ERSTE Foundation a Centrum pre filantropiu n.o., Vienna, September 2016. s. 70, ISBN 978-3-902673-09-1

⁶⁰ Tedy 1 % daní rostlo.

⁶¹ V roce 2008 bylo možné asignovat až 70 mil. eur. Strečanský, B., Török, M., ed. Assessment of the Impact of the Percentage Tax Designations: Past, Present, Future. ERSTZE Stiftung Studies, ERSTE Foundation a Centrum pre filantropiu n.o., Vienna, September 2016. s. 71, ISBN 978-3-902673-09-1

⁶² Tamtéž s. 71

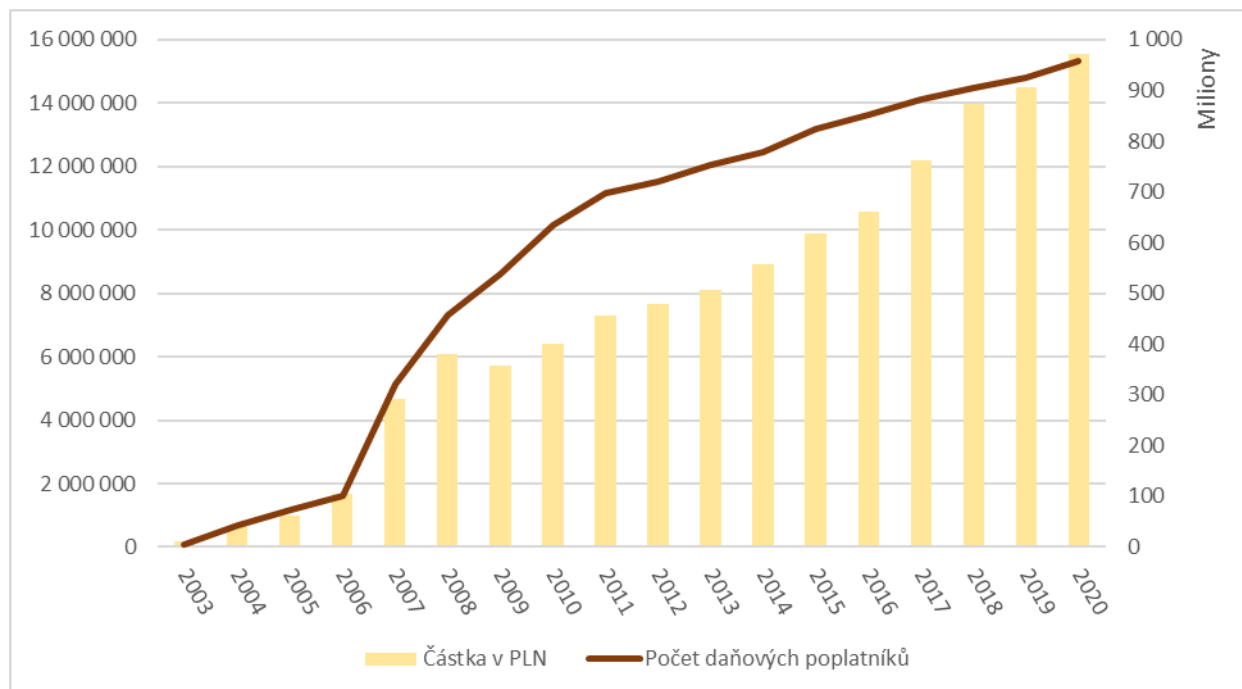
⁶³ Wygnański, K., Country report: Poland, In: Strečanský, B., Török, M., ed. Assessment of the Impact of the Percentage Tax Designations: Past, Present, Future. ERSTZE Stiftung Studies, ERSTE Foundation a Centrum pre filantropiu n.o., Vienna, September 2016. s. 90-96, ISBN 978-3-902673-09-1

⁶⁴ Aby mohla NO získat status veřejně prospěšné organizace, musí plnit podmínky jako např. provádět veřejně prospěšné aktivity, věnovat své zisky na veřejně prospěšné účely, mít statutární dozorcí orgán atd.

⁶⁵ Piechota, G., Legislation on Financing Public Benefit Activities form Tax Designation in Poland. International Journal of Not-for-Profit Law/vol. 17, no. 1, March 2015/86

Dle statistik je patrné, že počet osob, které daňovou asignací využívají, roste, stejně jako se zvyšuje objem vybraných peněz.⁶⁶ V roce 2021 obdržely obecně prospěšné organizace asignovaný příspěvek za rok 2020 ve výši 972,7 mil. PLN. Průměrná částka darovaná těmto organizacím byla 63 PLN, zapojilo se na 15,3 milionů daňových poplatníků.⁶⁷

Graf 1: Vývoj daňové asignace v Polsku (2003-2022)

Zdroj: Vlastní zpracování, Informacja o 1% podatku PIT przekazanego OPP, <https://www.gov.pl/web/finanse/1-procent-podatku-dla-opp>

Rumunsko⁶⁸

V Rumunsku je možné poukázat část daně neziskovým organizacím formou asignace od roku 2005. Daňově asignovat bylo nejdříve možné pouze 1 % daně a pouze nevládním neziskovým organizacím. Celkové procento možné asignované daně se v roce 2004 zvýšilo na 2 %. Daň je možné poukázat NO, církvím (a náboženským společnostem) a individuálním příjemcům jako soukromá stipendia. Od roku 2021 je možné poukázat až 3,5 %, ale pouze neziskovým organizacím/církvím působícím jako akreditovaní poskytovatelé sociálních služeb.⁶⁹

Samotné poukázání daně probíhá pomocí speciálního formuláře, kde se uvede příjemce asignované daně a tento formulář musí být odeslán finanční správě. Finanční prostředky NO pak následně odesílá stát.

⁶⁶ Informacja dotycząca kwot 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych przekazanych organizacjom pożytku publicznego w 2020 roku, [cit. 27. 1. 2022] <https://www.podatki.gov.pl/media/6328/1-proc-informacja-za-2019.pdf>, Informacja o 1% podatku PIT przekazanego OPP, <https://www.gov.pl/web/finanse/1-procent-podatku-dla-opp>

⁶⁷ Informacja dotycząca kwot 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych przekazanych organizacjom pożytku publicznego w 2021 roku, [cit. 27. 1. 2022] <https://www.gov.pl/attachment/5ddc839e-b372-4ed6-aabb-818f6fcb20a1>

⁶⁸ Gheorghe, C., Country report: Romania, In: : Strečanský, B., Török, M., ed. Assessment of the Impact of the Percentage Tax Designations: Past, Present, Future. ERSTZE Stiftung Studies, ERSTE Foundation a Centrum pre filantropiu n.o., Vienna, September 2016. s. 97-99, ISBN 978-3-902673-09-1

⁶⁹ Informace získané prostřednictvím Evropského centra pro parlamentní výzkum a dokumentaci (ECPRD), dotaz č. 4970

Podobně jako v ostatních státech střední a východní Evropy byla daňová asignace zaváděna v čase, kdy se občanská společnost rozvíjela a hledaly se nové možnosti a formy jejího financování, jelikož dárcovství a filantropie nebyly příliš rozvinuté. Přijetí daňové asignace také ovlivnilo působení maďarských organizací. Vzorem pro zavedení byl proto také maďarský model.

Slovensko

Podobně jako v jiných zemích, je potřeba zavedení daňové asignace na Slovensku vidět v širších souvislostech. Doba, ve které byly zavedeny byla obdobím politické a společenské změny po porážce Vladimíra Mečiara ve volbách v roce 1998, která přinesla podporu rozvoje neziskového sektoru, který do té doby nebyl příliš rozvinut.

Na Slovensku byla daňová asignace zavedena v roce 2001 novelizací zákona o daních z příjmů⁷⁰, a to jako možnost poukázání 1 % (minimálně 20 Sk) z daně z příjmů fyzické osoby neziskovému sektoru.⁷¹ Od té doby se jejich podoba několikrát pozměnila a také byly vyvíjeny snahy a tlaky na její zrušení.⁷² Po zavedení rovné daně ve výši 19 % došlo zároveň ke zrušení možnosti daňových výhod při poskytnutí daru⁷³ a procento možné daňové asignace bylo zvýšeno na 2 %. Zároveň byla umožněna daňová asignace také právnickým osobám.⁷⁴ Od roku 2011 mohou fyzické osoby asignovat 3 %, a to v případě, že v předchozím roce odpracovaly alespoň 40 hodin dobrovolnické práce.⁷⁵

V současnosti je daňová asignace upravena v novém zákoně o daních z příjmů.⁷⁶ Asignovat část daně může jak právnická, tak fyzická osoba. Fyzická osoba může asignovat částku 2 % daně z příjmů. V případě, že se jedná o osobu, jenž vykonávala dobrovolnickou činnost v předchozím roce v délce alespoň 40 hodin⁷⁷, může asignovat až 3 % ze své zaplacené daně. Právnická osoba může asignovat zaplacenou daň ve výši 2 % pouze v případě, že ve zdaňovacím období darovala finanční prostředky ve výši minimálně 0,5 % zaplacené daně. Pokud tak neučinila, může asignovat pouze 1 % zaplacené daně z příjmu.

Příjemcem finančních prostředků formou daňové asignace na Slovensku mohou být občanská sdružení, nadace, neinvestiční fondy, neziskové organizace poskytující veřejně prospěšné služby, účelová zařízení církví a náboženských společností, organizace s mezinárodním prvkem, Slovenský Červený kříž, subjekty výzkumu vývoje a Fond rozvoje odborného vzdělávání a přípravy. Podíl zaplacené daně je možné věnovat také příjemci, jenž se věnuje ochraně a podpoře zdraví, podpoře a rozvoji sportu, poskytování sociální pomoci, zachování kulturních hodnot, podpoře vzdělávání, ochraně lidských práv, ochraně životního prostředí, vědě a výzkumu a organizování a zprostředkování dobrovolnické činnosti, a to pouze na tuto činnost. Samotné církve, na rozdíl od jiných zemí, příjemci být nemohou.

Příjemci asignací musí být uvedeni v rejstříku příjemců, jenž vede *Notárska komora SR*. Příjemce nesmí mít nedoplatky na dani nebo pojistném. Asigované finanční prostředky musí příjemce

⁷⁰ Zákon č. 561/2001 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Zákon č. 366/1999 Z.z. o daniach z príjmov

⁷¹ Příjemcem mohly být: občanská sdružení, nadace, neinvestiční fondy, neziskové organizace poskytující obecně prospěšné služby, účelová zařízení církví, organizace s mezinárodním prvkem nebo Slovenský červený kříž.

⁷² Např. v roce 2006 navrhoval premiér Robert Fico zrušení možnosti daňové asignace pro právnické osoby, nakonec došlo po dohodě s koaličními partnery pouze ke zpřísnění podmínek. Viz např. Mravcová, J., Fico ustúpil koalickým partnerom. Hnonline.sk [online] 23. 11. 2006 [cit. 14. 5. 2018]. Dostupné z <https://finweb.hnonline.sk/ekonomika/150428-fico-ustupil-koalickým-partnerom>

⁷³ Také byly zrušeny některé daňové výjimky pro NO.

⁷⁴ Otavová, M., Daňové asignace, In: Daně a právo v praxi 2017/4, Praha: Wolters Kluwer ČR 2017, Sv. 22, s. 32-34. ISSN 1211-7293.

⁷⁵ Změna byla zavedena zákonem o dobrovolnictví č. 406/2011 Z.z.

⁷⁶ Zákon č. 595/2003 Z.z., o dani z príjmov (§50 Použitie podielu zaplatenej dane na osobitné účely)

⁷⁷ Tuto skutečnost prokazuje na základě písemného potvrzení.

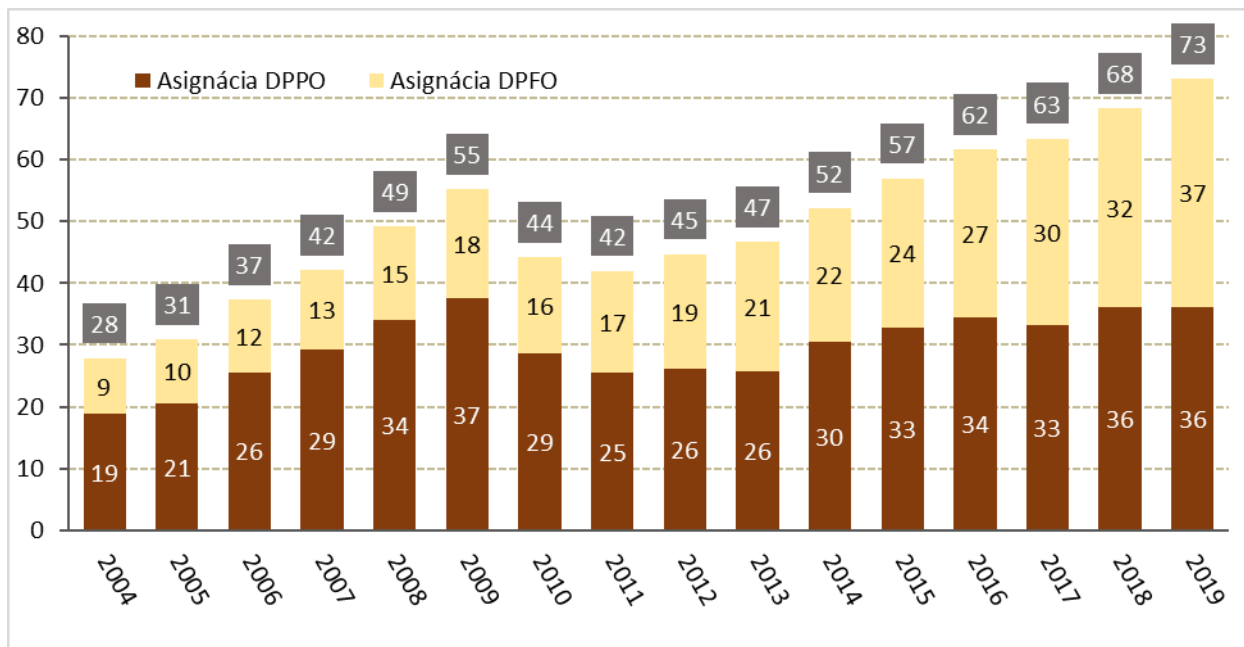
využít nejpozději do konce roku následujícího po roce, kdy prostředky obdržel. Příjemce, jenž získal více než 3 320 eur, je povinen do 16 měsíců ode dne zveřejnění ročního přehledu příjemců zveřejnit přesnou specifikaci použití finančních prostředků z daňové asignace (především výši a účel). Příjemce, jenž získal více než 33 tisíc eur z daňových asignací, je povinen zřídit speciální bankovní účet, na kterém povede pouze příjem a výdaje z asignace.

Samotný proces je obdobný jako v jiných zemích: daňový poplatník vyznačí zájem asignace buď v rámci svého daňového přiznání, nebo na zvláštním formuláři. Daňový poplatník – fyzická osoba může asignovat své daně pouze jednomu subjektu, právnická osoba může daň rozdělit mezi vícero NO.

Daňová asignace je na Slovensku poměrně oblíbená, ale její celkový dopad na financování neziskového sektoru je minimální. Tvoří podle odhadů pouze 6 až 10 % příjmů neziskového sektoru.⁷⁸ Jednoznačně nejvíce peněz z asignace získávají na Slovensku nadace.⁷⁹ Dopad daňových asignací na celkové příjmy rozpočtů veřejného sektoru je rovněž minimální a pohybuje se mezi 0,16 % a 0,2 %.

Daňové asignaci na Slovensku je vytýkána nižší transparentnost, jež zhoršuje přehled o využití věnovaných finančních prostředků, celkovém financování a činnosti neziskových organizací. Asignace je taky nerovnoměrně rozdělená: Deset procent nejlépe vydělávajících osob a deset procent nejziskovějších firem rozhoduje o 90 % asignovaných daňových prostředků. O polovině daňové asignace se rozhoduje v Bratislavském kraji. Alokace prostředků pomocí daňové asignace tak pravděpodobně neodpovídá celospolečenským potřebám. Daňová asignace na Slovensku je charakterizovaná také vysokým podílem firemních nadací a neziskových organizací. Které získávají finanční prostředky téměř výlučně od „svých“ zakládajících právnických osob.⁸⁰

Graf 2: Skutečný a prognózovaný vývoj objemu asignovaných prostředků (mil. eur)

Zdroj: Asignácia dane, Štátna pokladnica (2004-2019); projekcia IFP (2019-2023),

<https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financej-politiky/ekonomicke-statistiky/asignacia-dane/>

⁷⁸ Molokáč, T., Hagara, E., Dve percentá informácií o asignácii [online]. Ministerstvo financií SR. Bratislava: Inštitút finančnej politiky 2015 [cit. 14. 5. 2018]. Dostupné z <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=10126>

⁷⁹ Viz oficiální finanční statistiky [cit. 24. 5. 2018] zde: Databáza neziskových organizací. Finsat.sk [online] Dostupné z <https://finsat.sk/databaza-neziskoviek?Sort=tax-assig-desc&Tab=tax-assig&PerPage=20>

⁸⁰ Molokáč, T., Hagara, E., Dve percentá informácií o asignácii. Ministerstvo financií SR. Bratislava: Inštitút finančnej politiky 2015 [cit. 14. 5. 2018] Dostupné z <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=10126>

V roce 2020 poklesl ve srovnání s rokem 2019 objem asignované daně, a naopak vzrostl počet ucházejících se organizací. Celkově bylo v roce 2020 asignovaných pouze 53,4 milionu eur, tedy o 27 % meziročně méně. Počet ucházejících se organizací vzrostl meziročně o 2,2 % na 15 832 (15 483 v roce 2019). Prvních 20 nejúspěšnějších organizací, které představují 0,12 % z celkového počtu ucházejících se organizací, získalo více než 24 % z celkového objemu asignovaných financí (téměř 13 milionů eur).⁸¹ Všechny nadace, které získaly z daňové asignace příspěvek, eviduje finanční správa a pravidelně zveřejňuje výsledky na webových stránkách.⁸²

Slovinsko

Zákon o daních z příjmů fyzických osob umožňuje poplatníkovi poukázat až 1 % vyměřené daně z příjmu NO (§ 142 zákona o daních z příjmů fyzických osob⁸³). Dříve byla maximální hranice 0,5 %, avšak hranice byla zvýšena na 1 % jako zmírňování následků druhé vlny epidemie covid-19 (od roku 2020). Příjemci, kterým lze darovat výše uvedenou část daně z příjmů, jsou zveřejněni ve zvláštním seznamu stanoveném vládou. Poplatník může poukázat jednomu příjemci až 1 % daně z příjmu, přičemž celkové procento přidělené více příjemcům nesmí přesáhnout 1 % vyměřené daně z příjmu. To znamená, že poplatník může na každého příjemce alokovat 0,1 %, 0,2 %, 0,3 % nebo 1 %, součet nesmí přesáhnout 1 % vyměřené daně z příjmu.⁸⁴

Španělsko⁸⁵

Španělsko zavedlo daňovou asignaci již v roce 1988. Daňovou asignaci upravuje zákon o dani z příjmu fyzických osob č. 35/2006.⁸⁶ Daňová asignace je obsažena v daňovém přiznání k dani z příjmu a lze ji uplatnit v několika variantách. Daň lze asignovat neziskovým organizacím (sociální účely) či ji použít na podporu katolické církve. Daňový poplatník daň asignuje prostřednictvím daňového formuláře, ve kterém vybere, na co chce daň poukázat. Pro katolickou církev je možné asignovat 0,7 % daňové povinnosti. Na činnosti, které souvisí s obecným zájmem, mohou daňové poplatníci věnovat 0,7 %. Subjekty si vzájemně nekonkurují a poplatníci mohou přispět 0,7 % + 0,7 %. Celkem mohou asignovat 1,4 %. Daňová asignace není povinná, je dobrovolná. Pokud poplatník nevybere v daňovém přiznání ani jednu z možností, poplyne daň do státního rozpočtu. Daňovou asignaci ve stejné výši a za stejných podmínek může uplatnit také právnická osoba.⁸⁷

Celková výše prostředků určených na dotaci neziskových organizací je rozdělena ve dvou tranších. Jedna se uskuteční na státní úrovni, druhá na úrovni regionální. Prostředky z daňové asignace přidělené neziskovým organizacím mohou být poukázány obětem terorismu, na aktivity ze sociální oblasti (Červený kříž, charita atp.), na dětské a rodinné programy, na programy pro osoby se

⁸¹ Asociácia firemných nadácií, TOP prijímatelia asignácie za rok 2020, [cit. 26. 1. 2022] <https://asfin.sk/top-prijimatelia-asignacie-za-rok-2020/>

⁸² Ročný prehľad prijímateľov podielu zaplatenej dane, [cit. 27. 1. 2022] <https://www.financnasprava.sk/sk/elektronicke-sluzby/verejne-sluzby/zoznamy/zoznam-prijimatelov-dane>

⁸³ Article 142 of the Personal Income Tax Act – Dedication of a portion of income tax for donations

⁸⁴ National Assembly, Republic of Slovenia, Informace získané prostřednictvím Evropského centra pro parlamentní výzkum a dokumentaci (ECPRD), dotaz č. 4970

⁸⁵ Informace získané prostřednictvím Evropského centra pro parlamentní výzkum a dokumentaci (ECPRD), dotaz č. 4970

⁸⁶ Law 35/2006, of 28 November, on Personal Income Tax, Non-Resident Income Tax and Wealth Tax, BOE.es - BOE-A-2006-20764 Ley 35/2006, de 28 de noviembre, del Impuesto sobre la Renta de las Personas Físicas y de modificación parcial de las leyes de los Impuestos sobre Sociedades, sobre la Renta de no Residentes y sobre el Patrimonio. , [cit. 28. 1. 2022] <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2006-20764&p=20211229&tn=1>

⁸⁷ Informace získané prostřednictvím Evropského centra pro parlamentní výzkum a dokumentaci (ECPRD), dotaz č. 4970

zdravotním postižením. Neziskové organizace jsou uvedeny v zákoně o sociálních aktivitách (Law 43/2015, of 9 October, of the Third Sector of Social Action).⁸⁸

Od roku 2017 je církev výlučně závislá na příjmech z daňové asignace, případně na darech. Stát církev nedotuje.⁸⁹

Závěr

Daňová asignace jako způsob financování neziskového sektoru je koncept, který je typický především pro země střední a východní Evropy. I když první asignace byla zavedena ve Španělsku a Itálii, jednalo se pouze o formu financování církve a až postupně se model rozšířil o další účely. Ze zemí střední a východní Evropy bylo průkopníkem Maďarsko a jeho model byl následně inspirací pro ostatní státy. Daňová asignace byla v těchto zemích zaváděna v 90. letech nebo začátkem tisíciletí a většinou reagovala na počáteční rozvoj občanské společnosti a filantropie. Ta je v současnosti v České republice již na vysoké úrovni.

Daňová asignace má své výhody i nevýhody. Může zejména vést k navýšení prostředků neziskovému sektoru, to však také nemusí být pravidlem a závisí na reakci vlády a případném snížení dotací v reakci na zavedení tohoto nástroje. Daňová asignace však může pomoci zviditelnit neziskový sektor a vytvořit lepší a pevnější vazbu mezi občany a sektorem. Na druhou stranu se však jedná o nesystémový prvek, který nemusí vést k zamýšleným cílům. Výhodu při získávání asignovaných peněz mají velké NO s dobrou kampaní.

Analýzu zavedení daňové asignace je těžké provést, jelikož daňová asignace je jenom jednou součástí celkového modelu financování neziskového sektoru a také součástí celkového daňového systému. Neziskové organizace lze v současnosti financovat třemi základními způsoby: formou dotací, darů a pomocí asignací. Konkrétní dopad zavedení daňové asignace tak závisí na tom, v jaké míře bude stát dále podporovat soukromé dárcovství a poskytovat dotace. Výsledný vliv na státní rozpočet a také na financování neziskového sektoru také závisí na konkrétní podobě asignace, jež je ve své podstatě stejná ale v některých důležitých aspektech se v jednotlivých zemích, jež ji zavedly, liší. Rozhodnutí, jakou formu podpory neziskových organizací využít, je politickým rozhodnutím s ohledem ke sledovaným cílům.

Zdroje

- Act CXXVI of 1996, On the Use of Specified Amount of Personal Income Tax in Accordance with the Taxpayer's Instruction [online]. INCL 1996 [cit. 25. 5. 2018] Dostupné z http://www.icnl.org/research/library/files/Hungary/portion_ENG.pdf
- Asociácia firemných nadácií, TOP prijímatelia asignácie za rok 2020, [cit. 26. 1. 2022] Dostupné z <https://asfin.sk/top-prijimatelia-asignacie-za-rok-2020/>
- Bárta, J., Daňové asignace – přínos, či riziko? [online]. Nadace VIA pro časopis GRANTIS 5/2004, © ICN, o.p.s. [cit. 15. 5. 2018]. Dostupné z http://www.neziskovky.cz/clanek/852/projekty_530_533/_nezobrazovane-clanku_knihovna_archivcz/052004-danove-asignace-%E2%80%93-prinos-ci-riziko/
- Bundesministerium für Finanzen: Liste der begünstigten Spendenempfänger [online]. [cit. 25. 5. 2018]. Dostupné z https://service.bmf.gv.at/service/allg/spenden/show_mast.asp

⁸⁸ Law 43/2015, of 9 October, of the Third Sector of Social Action, Legislación consolidada, , [cit. 28. 1. 2022] <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2015-10922>

⁸⁹ Conferencia Episcopal Española, Tax allocation, [cit. 28. 1. 2022] <http://www.transparenciaconferenciaepiscopal.es/en/assignment.html>

- Bundesministerium für Finanzen: Sonderausgaben [online]. [cit. 30. 5. 2018] Dostupné z <https://www.bmf.gv.at/steuern/arbeitnehmer-pensionisten/arbeitnehmerveranlagung/sonderausgaben.html>
- Conferencia Episcopal Espanola, Tax allocation, [cit. 28. 1. 2022] Dostupné z <http://www.transparenciaconferenciaepiscopal.es/en/assignment.html>
- CEU: The Power of 1% [online]. [cit. 22. 5. 2018] Dostupné z <https://www.ceu.edu/onepercent>
- Čevelová K., Nečadová V., Jak financovat neziskové organizace a posílit jejich konkurenceschopnost?, Veřejná správa 7/2015
- Databáza neziskových organizací. Finsat.sk [online]. Dostupné z <https://finsat.sk/databaza-neziskoviek?Sort=tax-assig-desc&Tab=tax-assig&PerPage=20>
- Einkommensteuergesetz 1988 [online]. [cit. 25. 5. 2018]. Dostupné z <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10004570>
- Evropské centrum pro parlamentní výzkum a dokumentaci (ECPRD), dotaz č. 4970
- Finančná správa, Ročný prehľad prijímateľov podielu zaplatenej dane, [cit. 27. 1. 2022] <https://www.financnasprava.sk/sk/elektronicke-sluzby/verejne-sluzby/zoznamy/zoznam-prijimatelov-dane>
- Finanční správa: Údaje z daňových přiznání: Počet DS, které uplatnily v daňových přiznáních k daním z příjmů za zdaňovací období roků 2011 až 2016 odčitatelnou položku „hodnota datu/darů" [online] [cit. 15. 5. 2018] Dostupné z <http://www.financnisprava.cz/cs/dane/analyzy-a-statistiky/udaje-z-danovych-priznani>
- Gbierno de España: Tax assignment in Income Tax [online]. Gbierno de España. Agencia Tributaria [cit. 28. 5. 2018]. Dostupné z http://www.agenciatributaria.es/AEAT.internet/en_gb/Inicio/La_Agencia_Tributaria/Campanas/Campanas_comp_Renta_INFORMACION/Ayuda/Preguntas_frecuentes_generales_sobre_el_IRPF/La_asignacion_tributaria_en_el_Impuesto_sobre_la_Renta.shtml
- Inštitút finančnej politiky, Asignácia dane, Štátna pokladnica (2004-2019); projekcia IFP (2019-2023), <https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/ekonomicke-statistiky/asignacia-dane/>
- Kirchenbeitragsgesetz [online]. [cit. 25. 5. 2018]. Dostupný z <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10009212>
- Kolář, P., Majetkoprávní aspekty vztahu mezi státem a církvemi ve vybraných evropských zemích [online]. Parlamentní institut, studie č. 5.346, duben 2014 [cit. 25. 5. 2018]. Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=99931>
- Kolář, P., Postavení církví ve vybraných zemích Evropy. Parlamentní institut, Informační studie č. 5.159, září 2000.
- Marucci, M., Percentage Tax Designation in Italy [online]. ISFOL, Presentace Hotel Loft, Bratislava, September 8-9th, 2016 [cit. 16. 5. 2018]. Dostupné z http://isfoloia.isfol.it/jspui/bitstream/123456789/1312/1/ISFOL_Marucci_Percentage%20Tax%20Designation%20in%20Italy.pdf
- Ministerstvo financí ČR, Plán legislativních prací na rok 2006 [cit. 7. 2. 2022] Dostupné z <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/plan-legislativnich-praci-ministerstva/2006/plan-legislativnich-praci-mf-na-rok-2006-6948>

- Ministerstvo financí ČR, Konzultační proces s odbornou veřejností a sociálními partnery - zahájení diskuse o výhodách a nevýhodách zavedení daňových asignací, 2. 6. 2006 [cit. 7. 2. 2022] Dostupné z <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2006/2006-06-02-tiskova-zprava-5913-5913>
- Ministerstwo finansów, Informacja dotycząca kwot 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych przekazanych organizacjom pożytku publicznego w 2020 roku, [cit. 27. 1. 2022] <https://www.podatki.gov.pl/media/6328/1-proc-informacja-za-2019.pdf>
- Ministerstwo finansów, Informacja dotycząca kwot 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych przekazanych organizacjom pożytku publicznego w 2021 roku, [cit. 27. 1. 2022] <https://www.gov.pl/attachment/5ddc839e-b372-4ed6-aabb-818f6fcb20a1>
- Ministerstwo finansów, Informacja o 1% podatku PIT przekazanego OPP [cit. 7. 2. 2022] <https://www.gov.pl/web/finanse/1-procent-podatku-dla-opp>
- Molokáč, T., Hagara, E., Dve percentá informácií o asignácii [online]. Ministerstvo financií SR. Bratislava: Inštitút finančnej politiky 2015 [cit. 14. 5. 2018]. Dostupné z <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=10126>
- Mravcová, J., Fico ustúpil koalíčným partnerom. Hnonline.sk [online] 23. 11. 2006 [cit. 14. 5. 2018]. Dostupné z <https://finweb.hnonline.sk/ekonomika/150428-fico-ustupil-koalicnym-partnerom>
- Návrh štátneho záverečného účtu SR za rok 2016 [online]. s. 29. [cit. 29. 5. 2018] Dostupné z <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=11458>
- Návrh zákona o asignáciách [online]. ST č. 1194/2001, Parlament ČR, Poslanecká sněmovna 1998-2002 [cit. 30. 5. 2018]. Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=3&t=1194>
- Nimekirjas olevad ühingud, [cit. 1. 2. 2022] <https://www.emta.ee/ariklient/registreerimine-ettevotlus/tulumaksusoodustusega-uhingule/nimekirjas-olevad-uhingud>
- Otavová, M., Solilová, V., Grásgruber, M., Would be appropriate to introduce a tax assignation in the Czech Republic? [online]. Enterprise and the Competitive Environment 2014 conference, ECE 2014, 6–7 March 2014, Brno, Czech Republic, Procedia Economics and Finance 12 (2014) 498 – 507. [cit. 14. 5. 2018]. Dostupné z https://ac.els-cdn.com/S2212567114003724/1-s2.0-S2212567114003724-main.pdf?tid=8ca3b5f9-21bd-4832-ba5b-cc947be674df&acdnat=1526302038_d6ffd16b9587a085aef4e19d57700e65
- Otavová, M., Daňové asignace, In: Daně a právo v praxi 2017/4, Praha: Wolters Kluwer ČR 2017, Sv. 22, s. 32-34. ISSN 1211-7293.
- Palán, J., Daňové asignace v evropských zemích a USA, Parlamentní institut, č. 621, červen 2003.
- Palán, J., Daňové pobídky pro dárce ve vybraných členských státech EU. Parlamentní institut, duben 2011.
- Piechota, G., Legislation on Financing Public Benefit Activities form Tax Designation in Poland. International Journal of Not-for-Profit Law/vol. 17, no. 1, March 2015/86
- Příbyl, J., Daňové asignace v České republice [online]. Katedra veřejných financí, VŠE 2007 [cit. 3. 5. 2017]. Dostupné z http://kvf.vse.cz/storage/1168943740_sb_pribyl.pdf
- Pozměňovací a jiné návrhy k tisku 1040 [online]. Parlament ČR, Poslanecká sněmovna 2002-2006, ST 1040/2005 [cit. 16. 5. 2018]. Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=1040&ct1=2>

- Rada vlády pro nestátní neziskové organizace: Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů v roce 2016.
- Rada vlády pro nestátní neziskové organizace, Zápis ze zasedání Rady vlády pro nestátní neziskové organizace, 18. března 2004, [cit. 7. 2. 2022] Dostupné z <https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnno/%20zapisy-ze-zasedani/2004/18--brezna-2004-25720>
- Rada vlády pro nestátní neziskové organizace, Zápis ze zasedání Rady vlády pro nestátní neziskové organizace, 21. května 2004, [cit. 7. 2. 2022] Dostupné z <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/zapisy-ze-zasedani/21--kvetna-2004-25724/>
- Rada vlády pro nestátní neziskové organizace, Zápis ze zasedání Rady vlády pro nestátní neziskové organizace, 17. května 2005, [cit. 7. 2. 2022] <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/zapisy-ze-zasedani/17--kvetna-2005-25744/>
- Statystyki [online]. Ministerstwo Finansów [cit. 24. 5. 2018]. Dostupné z <http://www.finanse.mf.gov.pl/pit/statystyki>
- Schober, Ch., Pervan, E. et al., Evaluierung der ausgeweiteten steuerlichen Spendenabsatzbarkeit in Österreich [online]. Wirtschaftsuniversität Wien, August 2015 [cit. 25. 5. 2018]. Dostupné z https://www.bmf.gv.at/steuern/selbststaendige-unternehmer/einkommensteuer/NPO_SE_Kompetenzzentrum_Endbericht_Spendenabsatzbarkeit_2015.pdf?5b0v5b
- Strečanský, B., Török, M., ed., Assessment of the Impact of the Percentage Tax Designations: Past, Present, Future. ERSTZE Stiftung Studies, ERSTE Foundation a Centrum pre filantropiu n.o., Vienna, September 2016. s. 76, ISBN 978-3-902673-09-1.
- Zákon č. 561/2001 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Zákon č. 366/1999 Z.z. o daniach z príjmov
- Zákon č. 595/2003 Z.z., o dani z príjmov

Anotace/Annotation**Daňová asignace jako nástroj na financování neziskového sektoru**

Daňová asignace je jeden ze způsobů financování neziskového sektoru, jenž byl prvotně zaveden v zemích jižní Evropy jako způsob financování katolické církve. Jako forma financování neziskového sektoru byl zaveden a zpopularizován až v zemích střední a východní Evropy, a to v době kdy se v těchto zemích začínal neziskový sektor teprve rozvíjet. V předložené práci je daňová asignace analyzována jako jeden ze způsobů státní podpory financování neziskového sektoru a ve vztahu k dalším: dotace a daňové zvýhodnění darů. Rovněž jsou analyzovány ekonomické dopady daňové asignace a také výhody a nevýhody jejího zavedení. V poslední části práce přináší přehled a komparaci modelů daňové asignace v jednotlivých zemích kde byla zavedena a také příklad Rakouska, kde daňová asignace zavedena není, ale existuje tam církevní daň, jež může být zaměňována s asignací.

Daňová asignace, daň z příjmu, neziskový sektor, neziskové organizace

Tax assignment as a tool for funding non-governmental sector

Tax assignment (also tax designation or tax percentage philanthropy) is one of the methods for the state to support the non-profit sector. Others are e.g. tax reliefs on donations or state subsidies to NGOs. By tax assignation a taxpayer determines to which NGO his contribution (usually 1 to 2% of income tax) should be assigned. First countries that introduced tax assignation, as a form of financing of the Catholic Church, were Italy and Spain. Nowadays, tax assignation is implemented mainly in the CEE countries. The study (what study?) analyses tax assignation as a one form of financing non-profit sector together with other forms. It provides an analysis of its economic impacts, benefits and negatives. The last part focuses on comparing different models of tax assignation in selected EU states.

Tax assignment, tax designation, income tax, non-governmental sector, NGOs

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
Oddělení komunikace a vzdělávání	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:

Název: Daňové asignace jako nástroj financování neziskového sektoru

Autoři: Smetanková, D., Krček, T.

Číslo: Srovnávací studie č. 2.106

Datum: květen 2018, aktualizace únor 2022

Klíčová slova:

Daňové asignace; dárcovství; filantropie; daně; DPPO; DPFO; dary; neziskové organizace; neziskový sektor; církve; financování neziskových organizací

EDICE: STUDIE

Typ edice: online, ISSN 2533-4131

URL: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1>

První vydání edice: červenec 1991

Frekvence vydání edice: nepravidelná

Zaměření: srovnávací a analytické studie zpracované pro členy Parlamentu České republiky

Jazyk: CZ

Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1